

SLAV'DA VEZİR FEDALI VARYANT

Slav, günümüzde oldukça sağlam olduğu düşünülen ve rağbet gören bir savunmadır. Bu savunmaya karşı çeşitli refüteler denendi, bazıları başarılı oldu, bazıları ise başarısız. Bazıları günümüzde oldukça popülerdirler, bazıları ise neredeyse hiç bilinmez. Ben burada çok az bilinen ve Beyazlar açısından başarılı sonuçlar elde edilmiş olan bir varyant hakkında konuşmak istiyorum. Günümüzde artık Siyahlar bu varyantı kullanmıyorlar.

Her şey 1989 yılında başladı. O zamanlarda sadece 15 yaşında olan, Türkmen asıllı Ruslan Akhundov'un, **1.♟f3 d5 2.d4 ♘f6 3.c4 c6 4.♞c2 g6 5.♙f4** hamlelerinden sonra **...♙c8-f5** ve **...♘b8-a6-b4-c2** tematik fikrini uygulamak için **5...♘a6** hamlesini seçti. Oyunda **6.e3 ♙f5 7.♞b3** hamlelerinden sonra Siyahlar **7...♞b6** gibi yavaş bir planı benimsediler.

Elbette genç Vladimir Epishin bu durumu Beyazla oynamaktan memnundu ve Alexander Shabalov'a karşı oynadığı oyunda Siyahlar, **7...♙xb1 8.♞xb7 ♞a5+ 9.♘d2 ♞d8 10.♞xc6+ ♘d7 11.♞b5 ♞xb5 12.cxb5 e5 13.dxe5 ♘b4 14.♞xb1 ♘xa2** hamlelerinden sonra Beyazlar iki piyon önde kaldılar.

Ancak Epishin'in bu akıllıca zaferinden sonra Siyahlar adına Epishin'in karşısına Viktor Kupreichik geçti ve daha önce Siyahların denemediği, taktiksel bir imkânını ortaya çıkardı - **7...♘b4!?**

Epishin,V (2460) - Kupreichik,V (2520)
URS-sf Daugavpils, 1989

1.d4 d5 2.c4 c6 3.♘f3 ♘f6 4.♞c2 g6 5.♙f4 ♘a6 6.e3 ♙f5 7.♞b3 ♘b4!?

7...♞b6 8.♘c3 ♘b4 (8...♞xb3!?) 9.axb3 ♘b4 10.♞a4 e6 Hübner bu durum için

"Siyahları tatmin eder diyor.") **9.c5 ♘d3+ 10.♙xd3 ♞xb3 11.axb3 ♙xd3 12.♘d2 ♙f5 13.b4±** Tjanav,T-Akhundov,R, Voroshilovgrad op 1989

7...♙xb1? 8.♞xb7 ♞a5+ 9.♘d2 ♞d8 (9...♘e4'e basitçe 10.♞xc6+ var.) 10.♞xc6+ ♘d7 11.♞b5 (11.♞xd5 ♞xd5 12.cxd5 hamlesinden sonra da yine aynı şekilde iki alet istekte kalır.) 11...♞xb5 12.cxb5 e5 13.dxe5 ♘b4 14.♞xb1 ♘xa2 hamlelerinden sonra Beyazlar iki piyon önde kaldılar. V.Epishin-A.Shabalov, Tbilisi 1989

8.♞xb4 e5 9.c5

Beyazlar, aldıkları aleti geri vererek, oluşacak olan d4, f4 piyon yapısı sayesinde aynı zamanda da merkezde egemenliği ele geçirmek niyetindeler.

Ftacnik bu oyunun analizinde şu varyantları öneriyor: **9.♞xb7 ♞b8 (9...exf4 10.♞xc6+ ♙d7 11.♞a6 fxe3↑) 10.♞xc6+ ♙d7 11.♞a6 exf4 (11...♞xb2!?) 12.♙xe5 ♙b4+ 13.♘bd2 ♘e4∞)**

9...exf4 10.exf4 b6

Siyahlar c6 karesinin zayıflamasına göz yumarak piyon zincirini yıpratmaya çalışıyorlar.

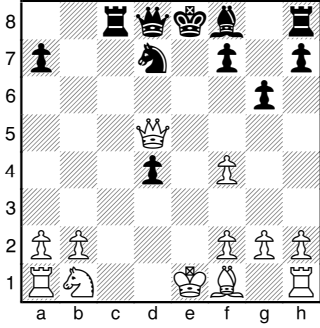
11.♘e5 bxc5 12.♞b7

12.♞a4 ♞b6 Ftacnik

12...♙d7 13.♘xd7

13.♘xc6 ♞c8 14.♞xc8+ ♞xc8 15.♘xa7 ♞b8 16.a4 c4⊖ Ftacnik

13...♘xd7 14.♞xc6 ♞c8 15.♞xd5 cxd4

Siyah karşı hücumu için gerekli ortamı hazırladı.

16. ♖b5

16. ♖c4 ♖b4+ 17. ♗e2 (17. ♗c3!? Δ ♗e7+ 18. ♗f1 dxc3 19. ♖e1 ♗xe1+ 20. ♗xe1 cxb2+ 21. ♗e2 0-0↑ Sayman) 17...0-0→ Ftacnik

16. ♗d2 ♖b4 17. ♗e4+ ♗f8 (17... ♗e7 18. ♗xe7+ ♗xe7 19. ♗d1 ♗c5) 18. ♗xd4 ♗e7+ 19. ♖e2∞ Ftacnik

16. ♗xd4 ♖c1+ 17. ♗e2 ♗c7 × f4 18. ♗f3 (Beyazlar açgözlü 18. ♗xh8 hamlesiyle Beyaz Veziri oyun dışı bırakılır. 18... ♗xf4 Δ19... ♗e4+ 20. ♗d2 ♗e1+ 21. ♗d3 ♗c5+ 22. ♗d4 ♗e4#) 18...g5!≠ ve karşı oyun devam eder. Sayman

16... ♖b4+

16... ♖c1+ 17. ♗d2 ♖xh1 18. ♗e5+ ♗e7 19. ♗b8+= Sayman

17. ♗e2

17. ♗d1 0-0 18. ♗xd7 ♗h4!?!→ Ftacnik 19. g3 ♗h5+ 20. ♖e2 ♗c5 21. ♗d2 ♗c2+ 22. ♗e1 ♗xd2+ 23. ♗f1 ♖fd8 24. ♗b7 d3 25. ♖g4 ♖c2 26. ♗f3 f5 27. ♖h3 ♖c5 0-1 Y. Titlianov-O. Kozlov, Kemerovo 1991

17...0-0 18. ♖d1

18. ♗xd7 ♗h4 19. g3 ♗h5+ 20. g4 ♖fe8+→ Ftacnik

18. ♖xd7? ♗e7+ 19. ♗f3 ♖c2!≠ Sayman

18... ♗h4

18... ♖c2+!? Δ19. ♗d2 ♖xd2 20. ♖xd2 ♗e7+ 21. ♗d1 ♖xd2+ 22. ♗xd2 ♗b4+ Sayman

19. ♗f1

19. ♖xd7 ♖c2+ 20. ♗d3 ♖xb2 21. ♖a4 (21. ♗f3 ♖d8 22. ♖a4 ♖c3≠) 21... ♖xf2 22. a3 ♗xf4→ Sayman

19... ♗xh2 20. ♗d2 ♗f6 21. ♗g5 ♖xd2 22. ♗xf6 ♖c2 23. ♗e2 ♖xf4+ 24. ♗d3 ♖xf2 25. ♖c6 ♗g3+ 26. ♖f3 ♖xf3+ 0-1

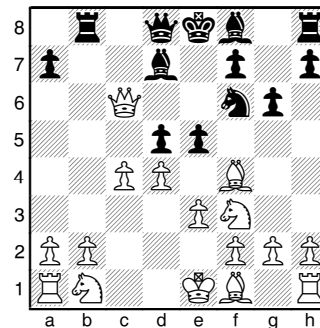
Bu oyundan sonra Epishin 7. ♗b3 hamlesi yerine 7. ♗c3 hamlesini tercih etmeye başladı. Bu oyundaki Ftacnik'in notlarındaki 9. ♗xb7 analizleri birden varyant üzerinde yeni bir kapı açtı. Elbette durum Ftacnik'in bahsettiği kadar değildi. Bunu da henüz 20 yaşındaki (ELO 2360) günümüzün büyükustalarından Boris Alterman o zamanlarda 16 yaşındaki (ELO 2300) olan ve yine günümüzün büyükustalarından biri olan Sergei Rublevsky ile olan partisinde ortaya koydu.

Alterman, B (2360) - Rublevsky, S (2300)
URS-ch U20 Sochi, 1990

1. d4 d5 2. c4 c6 3. ♗f3 ♗f6 4. ♗c2 g6 5. ♖f4 ♗a6 6. e3 ♖f5 7. ♗b3 ♗b4 8. ♗xb4 e5 9. ♗xb7

Ftacnik'in 1989'da yayınladığı analizdeki, bu hamle pratikte ilk kez kullanılıyor.

9... ♖b8 10. ♗xc6+ ♖d7

11. ♗xf6!N

Ftacı'nın göz önüne almadığını esas durum. Materyal dengesizliğini doruklara çıkararak bu hamleyle Beyazlar, varyanta yeni bir bakış açısı getiriyorlar.

11... ♖xf6 12. ♕xe5

Böylece Beyaz, bir kalite daha kazanıyor.

12... ♖b6 13. b3

Bu sağlam hamle yerine iki sene sonra R. Angelov, 13. ♗bd2?! oynayarak konumdan büyük mucizeler beklemedi. 13... ♖xb2 14. ♖b1 ♖xb1+ 15. ♗xb1 ♖xb1+ 16. ♕d2 ♕b4+ 17. ♕c2 ♕f5+ 18. ♕d3 ♖xh1 R. Angelov-Hector, Katerini 1992. Artık ortalıkta Siyahlar açısından daha az sorun var.

13... ♕b4+ 14. ♗fd2

Diğer Atın kullanılmasıyla Kaleler arasındaki bağlantının sağlanması daha iyi görünüyor.

14... 0-0 15. ♕xb8 ♖xb8 16. ♕d3

16. cxd5 ♖a5 17. ♕c4 sürdürümü de burada iyidir. Partinin seyriyle kıyaslandığında Beyazlar d5'te fazladan bir piyona sahiptir. 17... ♕f5 18. ♕e2 Beyazlar biraz daha iyidir. (Hübner)

16... dxc4 17. ♕xc4 ♖a5 18. ♕e2

18. a3!? ile ♕b4'ün durumu sorgulanabilir.

18... ♖g5 19. ♗f3 ♖xg2 20. ♖g1 ♖h3=

Materyal eşitliğinin sağlandığı bu durumda merkezdeki piyon fazlalığını alet aktivitesi telafi eder.

21. ♗bd2

21. ♕xf7+ ile Şahın çatısından bir kiremit düşürülebilirdi.

21... ♕xd2 22. ♖g3 ♖f5 23. ♗xd2 ♕b5 24. ♕xb5 ♖xb5 25. ♖c1 ♖a5+ 26. ♕d1 ♖xa2 27. ♗d2 a5 28. ♖c4 ♖a1+ 29. ♕e2 f5 30. e4 fxe4 31. ♖e3 ♖d8 32. ♖xe4 ♕f8 33. ♖f4+ ♕g8 34. ♗e4 ♖b2+ 35. ♕f1 ♖xb3 36. ♖c7 ♖f8 37. ♗f6+ ♖xf6 38. ♖xf6 ♖d1+ 39. ♕g2 ♖g4+ 40. ♕f1 ♖d1+ ½-½

Elbette bu şahane Vezir fedasından sonra varyantın temellerindeki taşlar yerinden oynadı. Ancak bu oyun tam anlamıyla, dünyanın bu varyantı tanımaya yetmedi. Varyant yaklaşık 6 yıl sonra Lev Albur'tun Shabalov'a karşı olan oyununda bir açılış hazırlığı senaryosuyla yeniden gündeme geldi. Daha sonra ise Constantin Ionescu, Alexander Morozevich'e karşı bu yolu kullandı. Bu oyunlar, oyuncular için müthiş bir sürprizdi. Bunun yanında, varyantın yol kat etmesi için bunlar ufak basamaklardı. Her basamakta yeni düşünceler ortaya çıkıyordu.

Plaskett, J (2513) - Pert, N (2425)
Challengers Hastings (8), 05.01.2000

1. d4 d5 2. ♗f3 ♗f6 3. c4 c6 4. ♖c2 g6 5. ♕f4 ♗a6 6. e3 ♕f5 7. ♖b3 ♗b4 8. ♖xb4 e5 9. ♖xb7 ♖b8

9... exf4 10. ♗e5 ♕d7 11. ♗xc6 "Beyazlar kazanır." Hübner. Böylece Ftacı'nın ilk oyundaki analizlerindeki bir yolun daha yürütüldüğünü gördük.

10. ♖xc6+ ♕d7 11. ♖xf6 ♖xf6 12. ♕xe5 ♖b6 13. b3 ♕b4+ 14. ♗bd2

14. ♗fd2!? - Alterman-Rublevskiy, Soçi 1990.

14... 0-0 15. ♕xb8 ♖xb8 16. ♕d3

Bu gelişim hamlesi hem 0-0 fikrini destekliyor hem de piyon yapısının bozulmasını beklettiğinden dolayı iyi olmalıdır.

Yine de materyali ön planda tutan 16. cxd5 hamlesi Beyazlara büyük bir zarar getirmez.

16...♖a5 (Materyale karşı gelişim avantajının ve merkezde kalan şahın görüldüğü karmaşık bir tablo ile karşılaştık. Siyahlar hem ♔d7-g4 hem de 17...♙xd2 18.♗xd2 ♜xb3 tehditlerine sahiptir.) 17.♙c4 ♙g4 18.0-0 (18.♞d1 ♙xf3 19.gxf3 ♜xa2 20.♗e2 a5 21.d6 (Belki de kiremit yıkma operasyonu için f ve h piyonlarının sürülmesi gerekiyordu.) 21...♗g7 22.d7 ♞d8 23.♙b5? ♙xd2 24.♞xd2 ♜xb3 ve Siyahlar çabucak kazanırlar. Co.Ionescu-A.Shabalov, Bern op 1992.) 18...♙xd2 19.♗e5 ♙f5 Bu noktada Hübner şunları yazıyor: " ♞20.♗c6 (20.a3? ♜c3 21.d6 ♗g7 22.♗xf7?! ♞b6? 23.e4? ♙c8 24.♞fd1 ♙f4 25.e5 ♜xb3-+ 26.♙xb3 ♜xb3 27.♗d8 ♜b6 28.g3 ♜xd8? 29.gxf4 ♜h4 30.f3? ♜xf4 31.♗f2 ♙b7 32.♞d3 ♙a6 33.d7 ♜xh2+ 34.♗e3 ♜h6+ 35.♗e2 ♜h4 36.♗d2 ♗f7 37.d5 ♗e7 38.e6 ♜f2+ 39.♗c3 ♜c5+ 40.♗d2 ♙xd3 41.♞c1 ♜d4 42.♞c8 ♙b5+ 43.♗c2 ♙xd7 0-1 Albur-Shabalov, Parsippany 1996) 20...♜b6 21.♞ad1 ♙c3 22.♗xb8 ♜xb8 23.f3 ♜b6 24.♞f2 h5 25.♙d3 bu örnekten de görüldüğü üzere Siyahlar imrenilecek bir oyuna sahip değildir."

16...♖a5

16...♙g4 hamlesi 17.0-0'u mümkün kıldığından ötürü iyi olmamalıdır. 17...♖a5 (17...♙xd2!? 18.♗xd2 ♜a5 19.♗f3 f-hattında oluşabilecek olan duble piyonlar, Beyaz Filin d3 karesindeki konumundan ötürü zayıflık yaratmaz.) 18.♗e5 ♙xd2 19.♗xg4 ♙c3 20.♞ad1 ♜xa2 21.♗f6+ ♗g7 22.♗xd5 ♜xb3 23.♗xc3 ♜xc3 24.c5+- a5 25.♙e4 a4 26.♞c1 ♜a5 27.c6 a3 28.d5 ♜c7 29.♞fd1 ♜d6 30.c7 ♞c8 31.♞c6 ♜e5 32.d6 a2 33.♞cc1 ♜xe4 34.d7 ♞xc7 35.d8♜ 1-0 Wojtkiewicz-Filipovich, Philadelphia 2001

16...dxc4 17.♙xc4 ♜a5 18.♗e2 (ve burada Fritz8 18.a3 hamlesini öneriyor. Belki de hatları açmak için uğraşmak, kale çifti olan Beyazlar için en etkili çözümdür. Δ18...♙xa3?! 19.0-0! ve sonrasında ♗e5 gelecek.) 18...♙g4 19.♞hd1 (19.h3 Bir çok derde derman olur. Zira Siyah Filin d1-h5

çaprazından ayrılması 'c6' karesinden ötürü ♗e5 hamlesini ortaya çıkaracaktır. 19...♙d7 20.♗e5 ♙xd2 21.♗xd7) 19...♙xd2 20.♞xd2 ♜h5 21.♞h1 ♞b6 22.e4 ♞f6 23.♞d3 ♞f4 24.♞e3 ♙d7 25.a4 ♗g7 26.h3 g5 27.g3 ♞f6 28.e5 ♞b6 29.g4?! ♙xg4 30.hxg4 ♜xh1 31.d5 h5 32.d6 hxg4 33.♗d4 (♞33.♗xg5 × f7, ♞ e5,d6) 33...♜b1 34.♞d3 ♞b8 35.d7 (35.e6 g3 36.fxg3 ♞h8⇒) 35...♜h1 36.♗f5+ ♗g6 37.♗e7+ ♗g7 38.♗c8 ♜e4+ 39.♗d1 ♜h1+ 40.♗d2 g3 41.d8♜ 1-0 Litinskaya-Madl, Almanya Bundesliga W 2000

17.♗e2 ♙g4

17...♙c3?! ile alet yerleşimini sorgulayarak a2 piyonuna göz dikmek sadece Beyazların alet yerleşimini iyileştirir. 18.♞ac1 ♙g4 (18...♙xd2 19.♗xd2 ♜xa2 20.♞a1 ♜b2 21.♞xa7+-) 19.♞c2 ♙xd2 (Bu hamle sayesinde f3'e destek azalır.) 20.♞xd2 dxc4 21.♙xc4 ♜h5 22.h3 ♞b6 23.e4±

18.♞hd1

18.h3 ♙xf3+ 19.♗xf3 ♙c3 20.♞ac1 dxc4 (20...♜xa2+ 21.♞c2 ♜xb3 22.cxd5±) 21.♙xc4 ♜xa2+ 22.♗d3 ♙a5 23.b4! (23.♞hf1 ♞xb3+!⇒ Δ24.♙xb3 ♜xb3+ 25.♗e4 (25.♗e2?? ♜b5+-+) 25...♜e6+ 26.♗f4 ♜f6+ 27.♗g4 h5+ 28.♗g3 ♙c7+ 29.♗e5 ♙xe5+ 30.dxe5 ♜xe5+) 23...♜a3+ 24.♞c3 ♜xb4 25.♞b3 ♜d6 26.♞hb1 ♙b6 27.♗e5 ♞b7 28.g4 ♗g7 29.g5 f6 30.gxf6+ ♜xf6 31.♙d5 ♞c7 32.f4 ♜f5+ 33.♙e4 ♜xh3 34.♗c4 ♞e7 35.♞b5 ♙c7 36.f5 ♜g4 37.♗d2 a6 38.♞c5 gxf5 39.♙xf5 ♜g3 40.♗e4 ♜f3 41.♙xh7 ♙f4 42.♞g1+ ♗xh7 43.♗f6+ ♗h6 44.♗g8+ ♗h7 45.♗f6+ ♗h6 46.♗g8+ ♗h7 ½-½ Ionescu-A.Morozevich, Elista 1998

18...♙xd2

18...dxc4 19.♗xc4 ♙xf3+ 20.gxf3 ♜h5 21.♗e5 ♗g7 22.♗c6 ♞b6 23.♞ac1 (23.♗xb4 ♞xb4 24.♞h1±) 23...♙a3 24.♞c2 ♜xh2 25.♗xa7 h5 26.♗b5 ♙e7 27.a4 h4 28.d5 h3 29.♞c6 ♞b8 30.d6 ♙h4⇒ 31.♞f1 ♙g3 32.a5 ♜g2 33.a6 (♞33.♞cc1 hamlesi gerekirdi. 33...h2 34.♙c4 h1♜ 35.♞xh1

♖xf2+ 36.♔d3 ♖e8 37.♖he1 vs.) 33...h2
34.a7 ♖h8 35.♙e4 ♙xf2 36.♖xf2 h1♖
37.♖xg2 ♖xg2+ 38.♔d3 ♖f1+ 39.♔d4
♖xb5 40.♖c5 ♖b4+ 0–1 Shapar-Panarin,
Krasnodar 2001

18...♙c3 19.♖ac1 ♙xf3+ 20.gxf3 Beyaza
pratik üstünlükler sağlar.

19.♖xd2 ♖xb3 20.axb3 ♖xa1 21.cxd5 ♖a3

21...♙xf3+ 22.gxf3 ♖h1 hamleleri ile
Siyahlar h-piyonunu geçer bir piyona
dönüştürüp pratik şanslar peşinde de
koşabilirdi. 23.♖a2 ♖xh2 24.♖xa7 ♖b8
(24...h5 hamlesi d-piyonunun ilerlemesine
olanak tanır. 25.f4 ♖g2 26.d6 ♖d5 27.d7
♔g7 28.♙c4 ♖d6) 25.♖a3 ♖b4 26.♖a8+
♔g7 27.♙c4 h5 28.d6 ♖xd6 29.♖a7 h4
30.♖xf7+ ♔h6 31.♖a7!? Δ ♖a1 ve merkez
piyonlarının ilerleyişi birazdan başlayacak.

22.♙c4 ♙c8

Bu hamleyle Siyahlar ...♙a6 hamlesiyle
♙c4'ü ortadan kaldırmak istiyorlar.

**23.♔e5 ♙a6 24.♖d3 ♖a2+ 25.♖d2 ♖a3
26.♔d3**

Beyazlar tüm kuvvetlerini merkezden
başlatacakları ilerleme için elverişli hale
getiriyorlar.

**26...♔f8 27.♙xa6 ♖xa6 28.e4 ♖b5 29.d6
♖xb3**

○29...♖c6 daha iyiydi.

**30.♖b2 ♖e6 31.e5 a5 32.♔e3 ♔g7 33.♔c5
♖c4 34.d7 ♖c3+ 35.♔d3 ♖c7 36.♖b7 ♖d8
37.♔c5 ♖g5+ 38.f4 ♖h4 39.d8♖! ♖e1+
40.♔d3 ♖f1+ 41.♔c2 1–0**

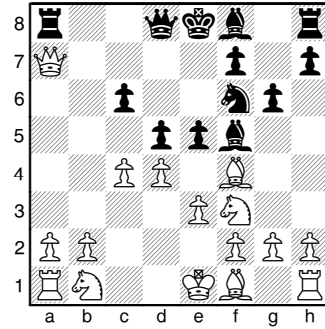
Bununla birlikte bu varyanttaki Vezir fedası
imkânları bununla da sınırlı değildir.

Drozdovskij (2449) - Ermolaev (2325)
UKR-ch Alushta (8), 10.05.2002

**1.d4 d5 2.c4 c6 3.♔f3 ♔f6 4.♖c2 g6 5.♙f4
♔a6 6.e3 ♙f5 7.♖b3 ♔b4 8.♖xb4 e5
9.♖xb7 ♖b8 10.♖xa7 ♖a8**

10...exf4 11.♔e5 ♙d7 12.♔xd7 ♔xd7
13.cxd5 ♖xb2 14.dxc6 ♙b4+ 15.♔d1±
Chiong-Lapshun, Philadelphia 2002;
10...♖xb2 11.♔xe5 ♙b4+ 12.♔d1 0–0
13.♙d3 ♔e4 14.♔c1 ♖xf2 15.♔xc6±
Iljushin-Cheparinov, Aviles 2000

11.♖b7 ♖b8 12.♖a7 ♖a8

13.♖xa8 ♖xa8 14.♙e5 ♖a5+

14...♙e7 15.♔bd2 0–0 16.♙e2 hamleleri
Siyahın tansiyonu yükseltmesine yardımcı
olmaz.

15.♔bd2 ♔e4 16.♙xh8 ♙b4 17.♖d1 ♙g4

17...♖xa2 18.cxd5 cxd5 19.♙b5± ve
ardından 20.0–0

18.♙e2 ♙xf3

0–0'u önleyici yegane hamle.

**19.gxf3 ♔xd2 20.a3 ♔xf3+ 21.♔f1 ♔d2+
22.♔g2± dxc4 23.♙e5 ♙e7 24.h4 f6 25.♙f4
♖d5+ 26.f3 ♔b3 27.e4 ♖e6 28.♖he1 ♔f8
29.d5 cxd5 30.exd5 ♖a6 31.d6 ♙d8 32.d7
g5 33.♙d6+ ♔f7 34.♙e7 ♙c7 35.d8♖ ♙xd8
36.♙xd8 gxf4 37.♖d7+ ♔g6 38.♙d1 ♔c5
39.♙c2+ ♔d3 40.♖e3 ♖b5 41.♖d4 ♔f7
42.♖e2 h5 43.♔h2 ♔e5 44.♖f4 ♖b8
45.♖xf6+ ♔g7 46.♖g2+ ♔g4+ 47.♔h3
♖xd8 48.♖g6+ ♔f7 49.fxf4 hxg4+
50.♖6xf4 ♖b6 51.♖f4+ 1–0**